

Marias resa

- En jämtländsk släktrönik

Av Yngve Espmark
(2020)

Pia Hellertz, fil.dr., författare – juli 2021

Jag hade två starka motiv för att läsa boken ”*Marias resa – En jämtländsk släktrönik*”. Dels är författaren **Yngve Espmark** min kusin och dels är jag i djupet av mitt hjärta jämtländska – trots att jag levt mer än 60 av mina snart 80 år i södra Sverige. Det fanns inga jobb i Jämtland där jag bodde. Så jag var av naturliga skäl mycket nyfiken på vad Yngve hade att berätta – och jag kunde inte släppa boken. Den väckte alla möjliga känslor, glädje, sorg, nyfikenhet, beundran och framför allt väckte den glömda minnen.

Jag vet inte om jag får avslöja att ”Maria” är Yngves helt fantastiska mamma, att hon egentligen hette **Anna** och att hon blev en viktig person även i min barndom eftersom jag fick vistas i deras hem några somrar när jag var mycket liten – kanske var jag bara 3-6 år eller nåt sånt. Jag minns inte. Min mamma tog med mig till ”Marias” hem. Mamma var ”Marias” yngsta syster. Mamma sa ofta att hon upplevde ”Maria”/Anna som en mamma, eftersom hennes egen mamma hade dött i Spanska sjukan när min mamma var bara 7 år. Min dotter Anna har fått sitt namn efter moster Anna.

Vem är Yngve Espmark?

Förutom att han är min kusin så föddes han 1933 och bör i skrivande stund således vara 88 år. Jag citerar den presentation som det jämtländska förlaget *Jengel*, som publicerade boken, gjort:

... hans föräldrar var jordbrukare. Efter avslutad sjuårig folkskola arbetade Yngve ett tiotal år som skogs- och jordbruksarbetare på hemgården samtidigt som han per korrespondens läste in realskole- och gymnasiekurserna. Efter studentexamen som privatist fortsatte han studierna vid Stockholms universitet. 1975 utnämndes Yngve till professor i zoologi vid universitetet i Trondheim, där han fortfarande bor och verkar.

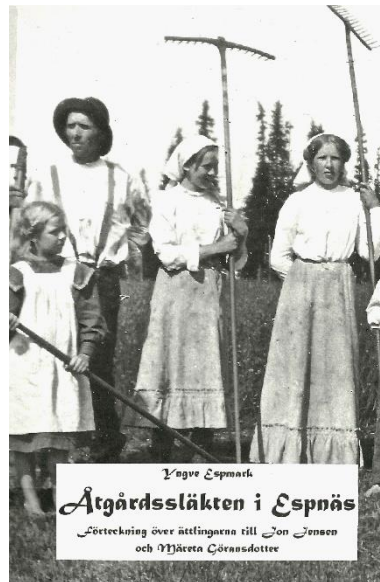
Uppväxten på en jämtländsk medelstor bondgård vid sidan av allfartsvägen med fri tillgång till skog, fjäll, vatten och inte minst tät samvaro med kunskapsrika och naturnära människor, har i stor grad varit bestämmande för utvecklingen av Yngves intressen och på ett avgörande sätt format honom som människa. Under ett mer än halvsekel långt forskarliv har Yngve skrivit och publicerat ett hundratal vetenskapliga artiklar inom sitt fackfält. Hans genuina intresse för

hembygds- och släktforskning har dessutom utgivit drygt ett tiotal böcker varav "Marias resa" är den senaste.

Förutom att stilla sin egen nyfikenhet och fantasi har det huvudsakliga syftet med hans skrivande varit att till nutida och kommande generationer förmedla en bild av vilka deras förfäder var och hur de levde.¹

Det jag minns starkast av Yngve var hans stora intresse för fåglar så det förvånade mig inte när jag fick veta att han blivit professor i zoologi.

Yngve har skrivit ännu några släktkrönikor, "Åtgårdssläkten i Espnäs", "Risnässläkten i Espnäs" och "Östgårdssläkten i Espnäs". Yngve har genom båda sina föräldrar rötter i alla tre släkterna, medan jag enligt Yngve har mina rötter i "Östgårdssläkten". Jag måste försöka få tag på den boken.

Historisk skildring

Berättelsen om "Maria" är inte bara en släktkrönika. Den är också en värdefull historisk skildring av en tid som nu flytt, men som var vanlig, i synnerhet i Norrland, för inte så länge sedan, slutet av 1800-talet och de tidiga decennierna på 1900-talet. Den ger en enormt viktig inblick i hur tidigare generationer levde och överlevde. Det vore underbart om den kunde få ingå i skolans historieundervisning. Historia är ju inte bara berättelser om krig och konflikter i världen. Det är ju i högsta grad historien om hur våra förfäder levde och verkade och hur traditioner växte fram. "Det folk som glömt sin historia har ingen framtid" skrev den norske författaren Henrik Wergeland.²

På grund av Yngves starka engagemang för denna historia, sina uppväxt-erfarenheter och sin förmåga att berätta levande och pedagogiskt, så får vi verkligen uppleva hur bondefamiljerna levde och kämpade för överlevnaden för

¹ <https://jengel.se/vara-forfattare/yngve-espmark/>

² <http://www.bo-oscarsson.org/>

omkring ett sekel sedan. Yngve berättar detaljerat om hur man skaffade mat genom djurhållning, jakt, fiske, odling och skörd, år efter år efter år, i nära relation till naturens och vädrets ibland nyckfulla yttringar.

Trots att jag hade en viss insikt och erfarenhet – har själv som tonåring bott ett par år på en bondgård i Hammerdal – inte många mil från Yngves hembygd Strömsund – så hade jag naturligtvis inga av de erfarenheter och upplevelser som Yngve så ingående berättar om. Jag blir helt hänförd, förtrollad, av läsningen. Det som naturligtvis blev lite förvirrande för mig var att personer och gårdar och platser fått fingerade namn i boken, men det gjorde egentligen inget. Jag ”visste” ju... Och man behöver inte veta allt för att förundras...

Arbetsfördelningen

Något som fånglade mig var den tydliga arbetsfördelningen mellan ”manfolk” och ”kvinfolk”. Att jaga och fiska och hugga ved och jobba med skogen var ”manfolksgöra”. ”Kvinfolken” skulle ta hand om slaktprodukter och att dessa behandlades på rätt sätt, exempelvis saltas, rökas eller torkas. Att exempelvis slakta grisen gick till så att slaktare skar upp halspulsådern så att grisen skulle blöda ihjäl. Naturligtvis togs blodet hand om. Därför måste någon röra blodet så det inte stelnade. Det användes sen till maträtter. Jag var med vid en liknande slakt, men det var en kalv och jag var den som fick ansvaret att röra blodet. Jag minns inga känslor bara minnet.

Alla var alltid verksamma med något. På kvällarna sysslade kvinnorna med att sy och spinna och virka och sticka medan männen reparerade fisknät, seldon, lagade skor eller ”bara” snidade saker. Alla brukade samlas i köket.

”Marias” svärmor var *”flyhänt med både virkkroken och brodernålen”* (s. 179). Hon virkade spetsarna till lakan och hon broderade också monogrammen till laken och kuddar och handdukar. Jag minns de lakan och handdukar jag fick av min mamma, där hon virkat och broderat både spetsar och monogram och jag skäms över den ytliga reaktion jag fick på detta – och dessutom att jag i dessa påslakanens tidevarv gjort mig av med dessa fantastiska konstverk. Jag kunde inte förstå hur man kunde lägga ner ett sånt onödigt arbete på lakan och handdukar. *”Förlåt, mamma...!”*

Nu när jag läser Yngves berättelser så skäms jag. Jag minns hur mamma stickade vintertröjor och till och med strumpor till mig och mina bröder och hur vi skämdes lite över att ha dem på oss. Hon hade fått med sig dessa traditioner från sin uppväxtmiljö med ”Maria” och det övriga ”kvinfolket” på gården och i byn. Däremot hade jag vett att vara stolt och glad över de dopklänningar hon sydde för hand, en rosa till min dotter och en ljusblå till min son. Sen har mina bröders barn och våra barnbarn använt dem. Mamma började också brodera namnen på dem som döptes längst ner på klänningarna, vilket jag fortsatt att

göra med barnbarnens namn.

Jag måste som en biberättelse få berätta att min mamma också sydde tavlor. Hon hämtade motiv från omgivningarna framförallt omkring Strömsund och sen sydde hon med plattsöm. År 2012 fick vi möjlighet att göra en utställning av mammas tavlor på Bygdegården i den by där ”Maria” och hennes familj levde.³

Mammas aska blev spridd på den plats där hon varit som lyckligast, i skogen nära ”Marias” och ”Eriks” familjegård.

Yngve berättar också hur man exempelvis inför julen skapade ”färggranna pappersänglar och glittriga kristyrfigurer” att hänga i julgranen (s. 23). Idag köper vi allt.

När Yngve berättar om julbadet som för barnen sker i ett stort träkar på köksgolvet, så väcks mitt minne av att jag badat på det sättet någon gång någonstans. Men jag tror inte jag besökte ”Marias” hem vid den tiden på året, så det måste ha hänt hemma i Hammerdal. Vi hade i alla fall rinnande vatten. Det hade inte ”Maria” och hennes familj inledningsvis. Men det ordnade ”manfolket”.

Släktkrönika

Yngve berättar detaljerat om i princip tre generationers familjer, deras relationer till varandra, hur de hittade sina partners och hur detta påverkade övriga familjen och släkten. Det var inte alltid så lätt.

Yngve berättar också om hur familj och släkt tog hand om och ansvarade för varandra, hur traditionen såg ut. När de äldre inte orkade längre så fick de sin försörjning och sitt boende ordnat så de inte behövde fara illa. Han berättar hur ”Erik”, ”Marias” man, tog initiativ till att upprätta ett ”födorådskontrakt, ett sorts pensionsbrev, som stipulerade vilka förmåner föräldrarna skulle vara

---

³ Jag har skrivit om detta på min Hemsida och presenterar där de tavlor jag och mina bröder har kvar - http://www.piahellertz.com/Mammas_tavlor.htm

försäkrade för återstoden av sina liv” (s. 188).

Ett roligt återkommande inslag är de citat Yngve gör på jämtska och de ”ordförklaringar” han har i slutet av varje kapitel där han översätter de jämtländska uttrycken till svenska.

Marias yrkeserfarenheter

”Maria” ville bli sjuksköterska och hon praktiserade också, bland annat på sanatoriet där patienterna på den tiden hade Tuberkulos i stor utsträckning. Men nu hade också Spanska sjukan kommit, så hon fick omfattande erfarenheter av att ta hand om döende och döda. Det gjorde också att hon kände igen sin mammas symptom när hon kom hem och mamman mådde dåligt. Mamman, som alltså var min mormor, transporterades till sjukhuset i Östersund. ”Maria” hade möjlighet att vara hos sin mamma en hel del eftersom hon själv arbetade på sanatoriet i staden. Mamman, d.v.s. min mormor, dog den första september 1918 skriver Yngve (s. 134). Det jag hört var att min mamma var 7 år när mormor dog. Jag önskar plötsligt att jag hade fått läsa den här boken innan min mamma dog, 87 år gammal, år 1998, så jag hade kunnat prata med henne om hennes upplevelser och ställa de frågor som nu väckts.

Genom sin praktik på sanatoriet och sjukhuset fick ”Maria” omfattande erfarenheter så hon senare kunde hjälpa vänner och grannar och bybor som blev sjuka.

”Marias” giftermål

”Maria” kom tidigt i kontakt med ”Erik” i samband med sina studier på Birka. Det är en fascinerande berättelse om hur den relationen successivt växte fram och hur de till slut beslöt sig för att gifta sig, vilket skedde midsommarafton år 1919.

I min värld heter ”Erik” morbror Jöns 😊. Han var en helt otrolig, fascinerande man. Yngve berättar om hans företagsamhet, hur han avverkade skog för att bygga hus och uthus, hur han skapade möbler och andra nödvändiga saker för hus och hem, hur han grävde diken för att dra vatten till huset och mycket mer. Jag har själv sett husen och möblerna och förundrats. Det är vackra konstverk. Naturligtvis hade han hjälp av andra ”manfolk” och även av ”Maria” som alltid ryckte in när hon behövdes. Det byggdes en hel liten by omkring det första huset. Yngves detaljerade berättelse om hur ”Maria” och ”Erik” genom åren byggde och formade sin gård är verkligen fängslande och lärorik. Mycket av det han berättar borde kunna vara viktigt och användbart även för dagens människor när de exempelvis skapar sina sommarstugor. Den ”gröna vågens” utflyttare som lämnar stan för att bosätta sig på landet och bygga upp en mer ”hållbar” tillvaro skulle ha stor nytta och inspiration av att läsa Yngves berättelser.

Yngve berättar att "Maria" och "Erik" "*skapade en gård som kom att bli en förebild i bygden*" (s. 214). De fick till och med "*ett formellt erkännande och ett synligt bevis på sin framgångsrika gärning*" när de ur landshövdingens hand fick ta emot "*Kungl. Lantbruksstyrelsens högsta utmärkelse för 'välskött mindre jordbruk'*", vilket uppmärksammades av lokalpressen.

Familjens barn kom också så småningom att bygga sina fritidshus i gläntor i närheten av föräldrahemmet, så det blev som en liten egen by. Erik hjälpte dem alla med byggandet, något jag varit imponerad av som fått se dessa vackra, mycket trivsamma stugor. Var det så här byar växte fram från början?

För över 10 år sedan besökte jag och mina bröder Yngves och hans hustru Gerds vackra och mycket trivsamma stuga.

Förlossningarna

Starka berättelser är de återkommande förlossningarna i flera generationer. Varje generation födde många barn ofta med kort tids mellanrum. Kvinnor var med i det tunga arbetet långt fram i graviditeterna och ändå verkar de allra flesta förlossningarna ha avlöpt lyckligt och de nyfödda blev centrum för familjens kärlek, glädje och omsorg. "Maria" hade under sin tid som praktikant på lasarettet fått delta vid förlossningar så hon lärde sig hur en "*jordemor*", d.v.s. en barnmorska skulle arbeta, något hon fick stor nytta av senare när hon fick hjälpa kvinnor i byn.

När "Marias" mamma födde sitt sista barn år 1911, så klack det till ordentligt i hjärtat, eftersom jag visste att det var min mamma (s. 70). Och eftersom jag visste att deras mamma, min mormor, skulle dö i Spanska sjukan,

så väntade jag på den uppgiften – och den kom. Nu stod ”Maria” med fyra småsyster och en lillebror och en pappa som inte var den mest perfekta, framför allt inte när det gällde hans förmåga att sköta ekonomin och försörjningen. Jag har hört min bror, som släktforskar, berätta om morfar, så jag förstår att Yngve varit taktfull i sin berättelse.

Mamma berättade ofta för mig att hon älskade sin pappa och att hon fick ”sova hos honom” när mamman dött.

När ”Maria” väntade sitt första barn berättar Yngve följande:

”Eriks yngre bror Hans erbjöd sig att cykla ner till byns enda telefon för att ringa och varsla barnmorskan, som bodde i en grannby på andra sidan sjön. Det blev avtalat att han skulle hämta henne med roddbåt på överenskommen plats strax före midnatt. Tursamt nog var sjön nu helt isfri...” (s. 160).

För oss som är vana vid alla bekvämligheter med mobil och bilar m.m. så blir liknande berättelser på gränsen till otroliga. Det gör att jag tycker det är ännu viktigare att barn och unga får ta del av dessa berättelser så man förstår hur viktigt det är att värna om det vi har. Jag förstår att många folkgrupper i världen fortfarande lever på denna utvecklingsnivå. Och jag undrar naturligtvis vad som kan hända om ”galningar” stänger av elen, förgiftar vatten och livsmedel mer och oftare än vad som nu händer. Vad behöver vi då kunna för att överleva. I skrivande stund, i början av juli 2021, lyckades hackare stänga av kassorna i Coopbutikerna under ett par dagar så det gick inte att handla. Vi hör allt oftare om liknande och andra typer av attacker både i Sverige och i andra länder. Hur förberedda är vi då?

Tillbaka till ”Maria”

”Maria” får många fler barn, totalt två flickor och fem pojkar. Det andra barnet blev en flicka, som i boken får heta ”Margareta” (s. 169). ”Margareta”, som i min verklighet hette Gunnel, blev min gudmor och bar mig till dopet. Jag fick vara brudnäbb på Gunnels bröllop några år senare 😊. Ett minne dyker upp –

inför uppgiften att vara brudnäbb fick jag följa mamma till damfrisörskan, som klippte av mitt långa, flätade hår och som sen permanentade mig. Jag minns inte exakt min ålder, men jag måste ha varit 3-4 år. Jag minns att det brände i nacken vilket jag klagade på till mamma, som satt i stolen bredvid och fick sitt hår skött. Då sa hon: *"Ska man vara fin så får man lida pin!"* Det är märkligt vilka minnen som fastnar!

Jag döps med "Margareta"/Gunnel som gudmor. Den vackra dopskålen i kristall köptes för ändamålet. Mina syskon, barn, barnbarn och släktingbarn har sen dess döpts i den. Jag hoppas nu att barnbarnsbarn ska döpas i den.

Jag är brudnäbb på Gunnels bröllop med nypermanentat hår

Matlagning och måltider

Han beskriver hur kvinnorna skapade olika maträtter och de rutiner som styrde måltiderna. Jag blir också mycket imponerad av den ingående kunskap som Yngve hade om hur "kvinnfolket" arbetade för att åstadkomma måltiderna till de stora familjerna. *"Det var närmast en självklarhet att karlarna skulle sätta sig vid dukat bord på de förutbestämda tidpunkterna och att de efter måltiden skulle lämnas i fred för att få en stunds vila, kanske till och med en tupplur, innan de gick tillbaka till arbetet"* (s. 145).

Kristenheten, nykterheten och moralen

Det framkommer tydligt i Yngves berättelser hur stark den moralsyn var som styrde förhållningssätt och uppfostran, även om "Maria" inte var lika oförsonlig

som exempelvis sin svärfar. Yngve berättar att "Maria" inledningsvis hade vissa problem med svärfaderns fördömande av människor som inte var lika hängivna som han, men på äldre dar förbättras relationen avsevärt mellan dem.

Ekonomi

Ett intressant tema i boken är hur man hanterade ekonomin. Den största delen av försörjningen var ju självförsörjning, genom odling, jakt och fiske. Men man behöver ju pengar. Bland annat behövde man spara till barnens studier och yrkesutbildning. Yngve skriver: *"Maria och Erik hade nu sju munnar att mätta, och det skulle bli flera"* (s.198). Det fanns ju också de som kom och hjälpte till på gården eller i skogen som måste få mat.

"Maria" var otrolig på att skapa "överskott" av smör, ost och mese som hon *"växlade in i kontakter eller använde som betalningsmedel i utbyte mot diverse förnödenheter hos byns handelsman"* (s. 198). Erik sålde virke från skogen. Det kunde bli en köttbit från slakten också.

En mäktig bild av en fantastisk familj

Eftersom alla barnen studerade, flera av dem till framgångsrika professioner, så måste makarna ha varit fenomenala på att skapa de ekonomiska möjligheterna. Yngve berättar inte om det i boken, men jag vet att ett par blev läkare, Yngve själv blev professor i zoologi, en blev fotograf, pinsamt nog minns jag inte vad flickorna studerade till.

Yngve berättar att "Maria" under många år regelbundet skickade

”innehållsrika matpaket till de studerande barnen som på så sätt kunde hålla nere sina levnadskostnader” (213). Då tänker jag på ett av mina barnbarn som nu studerar och som enkelt kan cykla förbi här hemma och få med sig en matlåda. Och jag minns när min son flyttade hemifrån och hur jag såg till att det fanns sånt han tyckte om att äta i frysen, så han bara kunde komma hem och hämta vid behov. Minnen dyker upp...

Precis som ”Maria” hjälpte många bybor med diverse saker, så hjälpte ”Erik” många bybor med exempelvis självdeklarationer och även med deras mellanhavanden med myndigheter. Han kunde också få hjälpa bybor som inte var läskunniga att läsa brev de fått.

Intellektuella intressen

Både ”Maria” och Erik hade stora intellektuella intressen. Erik byggde med tiden upp ett stort bibliotek. Hans intressen var mångsidiga och han använde sig av korrespondenskurser och fackböcker för att fördjupa sitt kunnande inom skog och jordbruk, men också inom matematik och naturvetenskap. Han läste också mycket skönlitteratur.

Yngve berättar att båda föräldrarna var politiskt intresserade och var konservativa. De blev engagerade i olika partipolitiska sammanhang. ”Maria” var också aktiv i kyrkan och i ideella organisationer. Yngve berättar om *”långa och kraftprövande cykelturer till och från sammanträdena”* (s. 210). Backen från byn upp till gården var ju dessutom lång och seg.

Vid den här mjölkpallen började backen. Min bror Jörgen och jag på besök för några år sedan.

Mina minnen

Jag vill använda lite utrymme för några av de minnen som dykt upp under läsningen. Jag minns att vi åkte mjölkbil de första gångerna vi reste från Hammerdal till Höstoppen, d.v.s. familjens gård, fast vi fick kliva av vid mjölkpallen och gå uppför den långa backen.

Jag minns hur jag fick åka högt upp på hölass upp till höskullen och tyckte det var jättespännande. Jag fick vara med och räfsa hö och minns att jag fick ont i händerna så nån fick visa hur jag skulle hålla räfsan. Gården var ett paradiset på somrarna. Läsningen av boken väckte fler och fler glömda värdefulla minnen.

Något jag förundrades över under många år var att en ”vanlig bondfamilj” kunde fostra barn till så kvalificerade professioner. Det var länge en gåta... Tills en gång i början på 70-talet när jag och min dåvarande man gjorde ett besök på gården. Vi hade innan dess bland annat besökt Vemdalskalet. Jag har av någon anledning alltid älskat stenar, utan att skaffa mig djupare kunskaper om dem. Jag samlar bara på dem. Nu hade jag tagit med mig några vackra stora stenar från fjället. De låg vid bakfönstret i bilen. Morbror Jöns, ”Erik”, fick syn på stenarna och blev, av nån märklig anledning, helt fascinerad och bad att få låna dem. Han gick i väg och vi fick följa efter. Han gick upp till översta våningen i huset. Där hade han mikroskop och en massa andra tekniska finesser. Det visade sig att han var expert på lavar som bland annat fanns på de stenar jag plockat. Då plötsligt förstod jag hur det kom sig att barnen hade blivit läkare och professorer m.m.

Familjens medlemmar har funnits med mig under en stor del av mitt liv, även om vi inte umgått. Mina föräldrar skildes efter en mycket svår tid då pappas framgångsrika bageri och flera andra småföretagare blev utkonkurrerade av Konsum som då kommit till Hammerdal. Pappa fick nu ensam kämpa för sitt företag och för familjens överlevnad, medan Konsum, som hade omfattande resurser bakom sig, vann kampen. Mamma klarade inte påfrestningarna utan fick psykiska problem och blev diagnostiserad som ”psykiskt sjuk och schizofren” och tvångsplacerades på Frösö sjukhus. Mamma ville då att vi tre syskon, som då var 8, 9 och jag som var äldst var 10 år, skulle placeras hos tre av hennes systrar, våra mosttrar, men pappa sa nej, så det blev barnhem och fosterhem istället.

Ännu ett minne - Jag undervisade i många år blivande socionomer på Socionomprogrammet på Örebro universitet och hade bland annat ansvar för att placera ut studenter på praktikplatser. Då fick jag kontakt med en av Yngves bröder, Sören, som var fotograf med mera, och som samarbetade med socialtjänsten om de studenter vi placerat. Vi hade en hel del kontakt och samtal under de åren och det visade sig att vi hade samma visioner om hur studier borde utformas för att det skulle bli bästa resultatet. Det var mycket givande

samtal.

Sista gången Sören och jag träffades var på hans dotters konstutställning.

Kusinerna har blivit till åren komna...

Den kanske mest udda kopplingen jag kommer på nu, var att jag, när jag började bli till åren och blev gråhårig så klippte jag mig kortare och då ville jag ha en liknande frisyra som moster Alice, d.v.s. en av "Marias"/moster Annas och mammas systrar. Jag kallar frisyren för "vingar". Håret ska vara bakåtkammat svag uppåt vid sidorna. Jag tyckte att moster Alice var så jättefin med sina vingar i håret.

Det är först nu när jag läser Yngves bok som dessa minnen och kopplingar dyker upp.

Reseminnen

I sitt sista kapitel använder sig Yngve av ett spännande och intressant pedagogiskt knep. Han låter "Maria" och "Erik", när de var över 80 år gamla, få sitta en kväll på "*soffan vid köksfönstret*" och se ut över en fantastisk vacker utsikt där himlen var vackert rödfärgad och den trolska sjön "*speglade sig i himlens alla färgnyanser*" (s. 216). De sitter och minns och analyserar allt de varit med om, byggandet, familjeskapandet, olika utmaningar, barnen och deras naturintresse, barnens studier, sina egna intressen för studier med mycket mera. Kapitlet blev en sammanfattning och översikt över hela boken. Nu hade de också fått barnbarn, så en ny generation hade startat (s. 223).

Yngve kallar sig själv för "Jens" i boken och han berättar att en del av

”samtalet” handlar om honom. Han hade deltagit i ett släktmöte och enligt ”Erik” hade han varit ”uppslukad” av berättelserna han fick höra om livet, om släktingarna och om gamla tider. Jag citerar:

”Jag tror också’, fortsatte Erik anspråkslöst, ’att Jens hade en viss behållning av det vi berättade om livet här på Tallmohöjden, både vår egen resa och kanske inte minst den äldre generationen.’

Maria hade lyssnat uppmärksamt och hakade omedelbart på. ’Ja, jag kan bara instämma’, sa hon och fortsatte: ’och jag är så glad och tacksam för att Jens äntligen fick sin önskan uppfylld och för att historien inte tar slut med vår generation. Jag hoppas innerligt att Jens nu kan bidra till att historien kan leva vidare” (s. 224).

Föräldrarna kan verkligen känna sig nöjda. ”Jens”/Yngve har verkligen bidragit till att historien lever vidare. Samtidigt är boken en mycket stark kärleksförklaring till föräldrarna och i synnerhet till sin mor ”Maria”/Anna.

Det var en fantastisk resa jag fick delta i. Nu kommer jag att skänka boken vidare till min dotter, Anna.

Jag skulle önska att boken också blev en ljudbok, och jag hoppas då att Yngve själv läser in den, och inte anlitar någon skådespelare, som inte har samma känsla för innehållet och språket.

Yngve har valt en fantastisk vacker omslagsbild på moster Anna som barn.

